

Átadták a Pro Architectura Díjakat

A 2007. évi Pro Architectura Díjakat az Építészet Világnapján, október 1-jén adta át Újhegyi István államtitkár és Szaló Péter területfejlesztési és építésügyi szakállamtitkár az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumban. Az alapítás óta az idén 16. alkalommal került sor a díjak átadására. A Pro Architectura építészeti nívódíj, amely egy kiemelkedő építészeti minőségben megvalósult új, vagy jelentősen átalakított (kibővített) régi épület építészeti tervezésének elismeréseként adható miniszteri kitüntetés.

Az idén díjat kaptak: Anthony Gall, Pintér Tamás János és Csaba Katalin Ágnes építészek megosztva az erdőbényei Béres Szőlőbirtok és Pincészet épületegyüttesének tervezéséért. A tervező építészek a hely szellemének megfelelő épületegyüttest alkotnak. Kiemelkedően oldották meg az üzemi és a vendégforgalmi funkciók összhangját, a tájba illő, azt gazdagító épületet formálták. A komplexum tömegformái, külső és belső részletei korszerű eszközökkel utalnak a történelmi borvidék nemes hagyományaira, erősítik a ház, a táji környezet és a település látványi kapcsolódását, harmóniáját. Az épületcsoport a településről nézve nagyszerű látványt nyújt, ugyanígy a település is teljes szépségében bontakozik ki a pincészet épületeiből nézve. A Hegyalja egyik zugában megbúvó, nagy-

múltú Erdőbénye fejlődésében ez az alkotás remélhetően az első jelentős lépést jelenti.

Kalmár László és Zsuffa Zsolt építészek megosztva a budaörsi Városháza épületének tervezéséért. Az építészek a Polgármesteri Hivatal korábbi épületének átalakításával és jelentős bővítésével – meglehetősen heterogén települési környezetben – egy olyan új, karakteres építészeti hangsúlyt alkottak, amely a továbbiakban irányadó lehet a város gyorsütemű fejlődésében. Ma még ritkaságnak számít a korszerű, szinte minden humán igényt kielégítő közigazgatási rendeltetésű épület, amire a budaörsi Városháza kiemelkedő példa. Ezen belül ki kell emelni az akadálymentes használat feltételeit szolgáló építészeti-műszaki megoldásokat, amelyekért Az év akadálymentes épülete 2007 országos építészeti nívódíj-pályázat keretében a terve-

zők, az építetők és a kivitelezők együttesen elismerést kaptak.

Karácsony Tamás, Kern Orsolya és Klobusovszki Péter építészek megosztva a veszprémi Dubniczypalota rekonstrukciójának és bővítésének tervezéséért. A veszprémi várnegyedben álló műemlék-épület rekonstrukciójának és bővítésének rendkívül összetett feladatot a tervezők példás szakértelemmel és igényességgel oldották meg. A meglévő épület és az új épületrészek egymáshoz illesztése funkcionális és építészeti szempontból is sikeres, ezen belül ki kell emelni a részle-

tek gondos megtervezését, kialakítását. Az épület kiváló példa a műemlék épületek új célú hasznosítására, a különböző tematikát bemutató kiállítások elhelyezésére (kortárs és klasszikus képzőművészeti tárlatok, téglamúzeum), az együttes működtetés mellett is szükséges, kellő mértékű elkülönítésre.

Koller József és Csatai László építészek megosztva a Debreceni Ítéltábla és Fellebbviteli Ügyészség épületkomplexumának tervezéséért. A debreceni Ítéltábla és Fellebbviteli Ügyészség épületkomplexuma a utóbbi években megvalósult középületek sorában országos szinten is kiemelkedő helyet foglal el, a téglarchitettura szép

Integrált városrehabilitáció

Útmutató a városok integrált városrehabilitációs programokkal kapcsolatos KSH adatkéréséhez, a városfejlesztési stratégia elkészítéséhez és a szociális típusú városrehabilitációs programok akcióterületi indikátorainak meghatározásához

A városok egy meghatározott körének, a megyei jogú városoknak kötelező az Integrált Városrehabilitációs Stratégia (IVS) készítése, az IVS készítésére kötelezett nem megyei jogú városok körét régióként határozzák meg. Ahhoz, hogy részesülhessenek a 2007–2013 közötti regionális operatív programok városrehabilitációs támogatásaiból, integrált városfejlesztési stratégiát (IVS) kell készíteniük. Az IVS készítésének módszertanát az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi Szakállamtitkárság által kiadott, Városrehabilitáció 2007–2013-ban című kézikönyv tartalmazza. A módszertan meghatározza azon adatok körét, melyek alapján a stratégia elkészíthető.

A Kézikönyv és az Útmutató letölthető a www.otm.gov.hu honlapról.

példája. A rendeltetést jól kifejező fegyelmezett, egyben kellően tagolt tömeg és homlokzat mögött logikus és nagyvonalú, minden részletében átgondolt belső térelrendezés található. Az épület Debrecen központjának átalakulásban lévő részén helyezkedik el, és ebben a minőségében a területet felértékeli, jelentősége és jellege feltehetően hatással lesz a további beépítések karakterére, színvonalára

Pálfy Sándor, Fialovszky Tamás, Sajtos Gábor és Ivanics Éva építészek megosztva a szombathelyi *Arena Savaria* Városi Sportcsarnok épületének tervezéséért. Általában a sportcsarnokok igényes külső megjelenítése, tömeg- és homlokzatképzése bonyolult építészeti feladat, főként a nagy méretek miatt. Ezt a feladatot a tervezők – a belső térbeli elrendezéssel együtt – példamutatóan magas színvonalon oldották meg, különös tekintettel az olyan újszerű, eredeti megoldásokra, mint a lelátókon át történő megvilágítás, vagy a homlokzatok megfelelő arányú tagolása. A nemzetközi sportvetélkedők megrendezésére is alkalmas létesítmény hosszú időre biztosítja Szombathely sportéletének fejlődését, jelentős közéleti események lebonyolítását, és segíti a város külkapcsolatainak élénkítését.

(Forrás: Zsilinszky Gyula vezető főtanácsos, a díjbizottság titkára, ÖTM területfejlesztési és építésügyi szakállamtitkárság)

Az idei Palóczy Antal Díj kitüntetettei

Október 1-én, az Építészet Világnapján vehették át a kitüntetettek a Palóczy Antal Díjakat az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumban. A Palóczy Antal Díjat a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter alapította 2005-ben, az első két elismerést 2006-ban adták át. A díj az egyes építészeti alkotásokat, illetve épületeket tervezők elismerésén túl megte-mertette az átfogóbb léptéket és szemléletet képviselő településtervezés méltó elismerését.

A településrendezési feladatellátásban közreműködők munkájának minősége, eredményei a feladat jellegéből adódóan nehezebben mérhetőek, ezért a díjazott személynek vagy tervezőcsoportnak minimum 10 éves kimagasló színvonalú tevékenységet kell maga mögött tudnia, bizonyítania. A tevékenység területe lehet tervezési, kutatási, oktatási és főépítész, jóllehet egy-egy kimagasló szakmai életút a felsorolt területek közül többet is érint. Az idén 14 jelölés érkezett, amelyek közül a Palóczy Antal Díj bizottság tett javaslatot a díjazottak személyére.

Az idei díjazottak *Berczik András* építőmérnök és *Kiss Lajos* építészmérnök. *Berczik András* első „végbizonyítványát” jog- és államtudományból szerezte, de későbbi tanulmánya és szakmai gyakorlata a közlekedéstudomány területére vezette át. Talán a több területen szerzett képzettsége is hozzájárult, hogy mindenkor korszerű szakmai ismeretek alkalmazásán túl munkásságát az egy-

szakágakat rendszerbe foglaló, átfogó szemlélet jellemzi. Kezeteiktől (1949-től) a Budapesti Városrendezési Intézetnél, majd jogutódjánál, a Budapesti Városépítő és Tervező Vállalatnál dolgozott, ahol 1964-től a közlekedés- és közműtervezési osztály vezetője, nyugdíjazásáig. Közlekedésmérnökként számos rendezési terv készítésében vett részt, melyek közül kiemelkedő szerepe, melyekben végigkísérhetők a mai térszerkezetet is alakító javaslatok. Kutatói, szakírói, oktatói tevékenysége, társadalmi, közösségi munkája egyaránt példamutató életművé egészítik ki tervezői munkáját. A Magyar Urbanisztikai Társaság alapító tagja volt. A Társaságnál, valamint a Közlekedéstudományi Egyesületben több tisztséget is ellátott. 1973-1990 között az MTA Településtudományi Bizottságának tagja. A Városi Köz-

lekedés című szaklapnak alapítása óta munkatársa, 1996 óta szerkesztője.

Kiss Lajos építészmérnök, vezető építésztervező, településtervező, területi tervező. Tiszteletbeli egyetemi docens, a Csongrád Megyei Építész Kamara alelnöke. Pályája kezdetén Szolnokon városi főmérnök, majd 15 éven keresztül a Csongrád Megyei Tervező Vállalatnál tervező, ahol a szakmai hierarchia lépcsőit végigjárja. Számos településrendezési terv készítésében vesz részt, elsősorban a Dél-Alföld városaira és községeire (Csongrád, Hódmezővásárhely, Szentes, Békéscsaba, Szeged). 1987-től Szeged város főépítésze, 1991-ben irodavezetőként megszervezi a Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési Irodáját. 1992-től (megalakulásától) a Dél-alföldi Területi Főépítészeti Iroda vezetője, ahonnan idén januárjában vonult nyugdíjba. Rendkívül sokoldalú: alkotói, tervezői tevékenységének színvonalát tervpályázatok során elért eredményei igazolják, területi főépítész munkájának ellátása hozzájárult Szeged és a Dél-Alföld fejlesztéséhez. Emellett szakcikkei, elméleti és szakirodalmi munkássága és közel két évtizedes oktatói tevékenysége is kiemelkedő.

(Forrás: Nagy Eszter tanácsos, ÖTM területfejlesztési és építésügyi szakállamtitkárság)

A Helyi Építészeti Örökség 2007 Nívódíj

Az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium első alkalommal hirdette meg a Helyi Építészeti Örökség 2007 Nívódíj című pályázatát. A pályázatra 12 településről 16 pályamű érkezett. A építészeti nívódíjat két pályamű megosztva kapta, kettő pedig elismerésben részesült.

Az Önkormányzati és a Területfejlesztési Minisztérium jogelődjai - az FVM, 2002-től a BM, az Építésügyi Hivatal, majd az OLÉH - 1999 óta évente meghirdették az építészeti örökség helyi védelmével kapcsolatos önkormányzati kiadások támogatását biztosító pályázatokat. Amíg azonban a korábbi pályázatokkal támogatást lehetett nyerni, a mostani építészeti nívódíjjal a megvalósult alkotásokat ismerik el. 12 településről 16 pályamű érkezett. A nívódíjra pályázni lehetett az

ország területén lévő, önkormányzati rendelettel a helyi védelem körébe vont elemekkel, melyek jelentős építészeti értéket képviselnek és helyreállításuk, bemutatásuk példaszzerű színvonalon, értéknövelő módon valósult meg.

A Helyi Építészeti Örökség 2007 Nívódíj címet két épület együttes nyerte el megosztva. Megkapta Nívódíj címet és az azzal járó 700 ezer forintot Györköny, a helyi védelem alatt álló Pincehegy épület együttesével. Az építető-kivitelező Györköny község önkormányzata (Braun Zoltán polgármester). Példaértékű a helyi védelem alatt álló területen elhelyezkedő, mintegy 250 épületből álló pincefalu folyamatos megújítása, a történeti értékek megmentése. A pincék-présházak felújítása folyamatosan, nagy hozzájárítással, megfelelő minőségben, hagyományos anyaghasználattal történik. Értékeket konzervál, a

rekonstrukcióban mértéktartó és a helyi megoldásokhoz illeszkedő. A feladat közösségformáló erejű, élettel tölti meg az építészeti emlékeket. Az országban általában fokozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett pince-sorok számára mintát ad. Folyamatos hasznosítása, használata biztosított, a falu életének fontos részét képezi.

A másik díjazott Závod, a település a helyi védelem alatt álló lakóépületek homlokzatainak felújításával nyerte el a Nívódíj címet. Az építető Závod község önkormányzata (Szász János polgármester), a tervező Szász Gábor építész (Szegmens Kft.), a kivitelező pedig Antal Márton (Forrás Bau Kft.). Élő, működő falu, ahol a megmaradt értékeket igyekeznek rendben tartani, az elpusztultakat jó színvonalon rekonstruálni. A pályázaton valójában csak három homlokzat felújítása indult, de a helyreállítás jóval több épületen történt meg. Ezzel egységes, a történeti értékeket előtérbe helyező utcaképeket, település-karaktert állítottak helyre hitelesen. A helyreállított lakóépületek megőrzik eredeti funkciójukat, hasznosításuk továbbra is biztosított. A munka Saphard program révén jöhetett létre.

Mindkét, nívódíjban részesült alkotás példamutató erejű, a jelen pusztuló, lecserelődő falusi építészeti örökség helyzetében kiemelkedő. Közös bennük, hogy az egyedi, értékőrző felújítások nagy száma történetileg hiteles, összefüggő, egységes stílusú településrészlet állít helyre. Mindkét esetben élő közösségek használják, tartják fenn a hagyományos környezetet. Díjazásuk a további folytatást hivatott ösztönözni.

Elismerést és 300 ezer forintot kapott további két pályázó. Nyalkán, egy helyi védelem alatt álló lakóház felújításának építető-kivitelezője Viszló László, tervezője pedig Dimény Gábor építész. A régi parasztház felújítása magánkezdeményezés, amely törekszik az eredeti, történeti állapot helyreállítására, de illeszkedik a mai igényekhez is. Ily módon alkalmassá válik a mai életmód befogadására anélkül, hogy az épület jellegzetességei, értékei csorbulnának. Az egykori funkciók ártérkelése mellett is ötletes és példamutató megoldás. A felújításhoz eredeti vagy korhű anyagokat használtak. A magyar falu jellegzetes épületei – melyek fokozatosan eltűnőben vannak – mára már jelentős értéket képviselnek, ezért fontos a fennmaradásuk-fenntartásuk, egyedi védettségük.

A másik elismerést a budapesti Schöpf-Mery Ágost Kórház és Anyavédelmi Központ utcai homlokzatának felújítása kapta. Építetője a kórház, tervezői Krikovszky Péter vezető tervező, Kugler Katalin és Balla Mariann építészek (BFVT Kft.), Dávid Ferenc művészettörténész, illetve Soós László iparművész. Gondos munkával előkészített és elvégzett, kutatási eredményeket felhasználó, mintaszzerű homlokzathelyreállítás. Az egykörteljesen lecsupaszított utcai homlokzatot egy régi terv alapján rekonstruálták, visszaállítva az eredeti, gazdag, különleges homlokzatképzést, vakolatarchitektúrát. Építészeti, műszakilag korrekt megoldás, mely példát mutat a környezetének, alakítja terét és a nagyközönségnek is szól. A kórház minden dicsőretet megérdemelt, hogy ezt fontosnak tartotta és meg is valósította.

(Forrás: Bánóné Nyék helyi Mária szakmai titkár ÖTM, Bódy-né Máthé Ildikó építész VÁTI.)

FELHÍVÁS a PRO RÉGIÓ DÍJ adományozására

A díjra a terület- és regionális fejlesztés, a térségi és kistérségi együttműködés előmozdítása, a társadalom, a gazdaság és a környezet összehangolt fejlesztése terén kiemelkedő teljesítményt nyújtó személyeket, illetve szervezeteket lehet javasolni.

A díj adományozásának időpontja: 2008. március 15.

Az adományozás jelenlegi rendjét szabályozó 31/2005. (X. 21.) TNM rendelet 2. §-a szerint a díj adományozására bárki tehet javaslatot.

A javaslat benyújtási határideje: 2007. december 15.

A Pro Régió Díj adományozására vonatkozó javaslatot a Pro Régió Díj Bizottsághoz kell benyújtani. A Pro Régió Díj Bizottság elnöke: az ÖTM területfejlesztési és építésügyi szakállamtitkára; tagjai az elnök által a területfejlesztés és területrendezés elismert szaktekinvélyei közül felkért személyek. A beérkezett javaslatok alapján a bizottság előterjesztést készít az önkormányzati és területfejlesztési miniszternek a Pro Régió Díj adományozására.

A fenti javaslatot a bizottság titkári teendőit ellátó Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területrendezési és Településügyi Főosztályára kell megküldeni (Postai cím: 1903 Budapest, Pf. 314., fax: 441-7742).

Forrás, további információ, adatlap, eddigi díjazottak: www.otm.gov.hu/honlap.